

مرور منابع و متون و بررسی پیشینه تحقیق

دکتر مینا جزایری
متخصص بیماری های دهان و دندان

چرا بررسی اطلاعات موجود در منابع علمی درباره
موضوع انتخابی، هنگام تهیه طرح پژوهشی ضروری
است؟

مرور منابع....

۱. به اطلاعات پژوهشگر در زمینه مبانی علمی تحقیق خود می افزاید.
۲. تجربه های دیگران را در اختیار محقق قرار می دهد لذا پژوهشگر را در طراحی بهتر تحقیق یاری می دهد.
۳. به اصلاح و تکمیل بیان مسئله کمک می کند.
۴. پژوهشگر را با انواع روش هایی که در آن تحقیق بکار می رود آشنا و به اصلاح روش کار تحقیق خود کمک می کند.

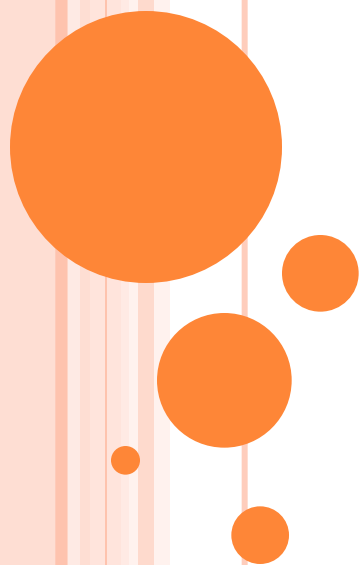

۵. از دوباره کاری جلوگیری می کند.

۶. نقاط ضعف و نقص اطلاعات موجود و همچنین گزارش های ضد و نقیض در رابطه با موضوع مورد بررسی را آشکار می سازد.

۷. دلایل مستحکم علمی و مستندات آماری برای پشتیبانی از پژوهش پیشنهادی فراهم می سازد.

منابع کسب و تامین اطلاعات کدامند؟

الف- منابع شفاهی: افراد صاحب نظر در آن موضوع

ب- منابع مکتوب:

▪ اطلاعات چاپ نشده (طرح های تحقیقاتی مرتبط ، گزارشات
سمینارها، و....)

▪ اطلاعات چاپ شده (کتب مرجع ، جزوات، مقالات ، خلاصه
مقالات.....)

ج- منابع الکترونیک (جستجو در اینترنت و وب...)

چگونه می توان به منابع دسترسی پیدا کرد؟

الف: جامعه (اطلاعات درمانگاهی و بیمارستانی، آمار روزمره از مراکز مرتبط به موضوع تحقیق...)

باورها و اعتقادات شخصیت های کلیدی در آن زمینه خاص،
مشاهدات بالینی و حرفه ای شخصی ،

کتب ، مقالات ، روزنامه ها، گزارشات سالیانه، آمارهای منطقه ای.

ب: در سطح ملی (مقالات نشریات ملی ، کتاب ها و اطلاعات خام از وزارت بهداشت ، مرکز آمار ، سازمان های غیر دولتی)

ج: در سطح بین المللی (مجلات معتبر بین المللی، نشریات WHO ، جست و جوی کامپیوتری متون)

- بررسی لیست سخنرانان یک کنفرانس یا همایش سراسری راجع به موضوع مورد نظر
- ملاحظه لیست منابع (رفرانس ها) و عناوین مناسب در انتهای هر مقاله (به ویژه مقالات مروری) یا فصلی از کتاب مرتبط به موضوع

چگونه از تکراری نبودن مطالعه مطلع شویم؟

الف - در ایران:

✓ جست و جوی مجلات مختلف علوم پزشکی و پیراپزشکی

✓ پایان نامه های مراکز علمی و دانشگاهی (برخی ایندکس شده اند)
(

✓ خلاصه مقالات کنگره ها و سمینارها

✓ **Iranmedex, SID, Magiran**

ب- در سطح جهاني:

- PubMed, Medline
- SCOPUS
- ScienceDirect
- Google scholar
- Cochrane Databases
- Ovid
- Excerepta Medica
- CABI Abstracts
- Chemical Abstracts
- EMBase

چند نکته مهم!!

- برای جست و جوی الکترونیک استفاده از کلمات کلیدی مناسب (**Keywords**) بسیار مهم است.
- با کلمات مختلف مترادف می توان جستجو کرد.
- کلمات باید املاي درست داشته باشند.
- برای یافتن کلید واژه درست رجوع به:

Mesh (Medical Subjects Headings)

INTERNET

- در حال حاضر مناسب ترین و سریع ترین منبع بررسی متون ، روش الکترونیک (Internet) است.
- با کلمات کلیدی، اسم مولف ، نام ژورنال و دیگر کلمات می توان موضوعات را جست و جو کرد
- در کنار هر مقاله ، سایر مقالات و منابع مرتبط به موضوع را می توان پیدا کرد.
- سایر مقالات و تحقیقات مولف مزبور را می توان یافت.
- از تحقیقات داخل کشور متاسفانه اطلاعات کاملی و جامعی از شبکه جهانی (اینترنت) به دست نمی آید.
- کتابخانه الکترونیک (Digital library) که تمام دانشگاهها از طریق وزارت بهداشت و وزارت علوم، مشترک هستند منبع مناسبی است

